

EVROPSKÁ DOHODA
O OCHRANĚ ZVÍŘAT
PŘI MEZINÁRODNÍ PŘEPRAVĚ
(Revidované znění)

Kišiněv, 6.XI.2003

Členské státy Rady Evropy, signatáři následující dohody,

vzhledem k tomu, že cílem Rady Evropy je dosažení užší jednoty mezi svými členy, jíž by byly chráněny a zdůrazněny myšlenky a principy, které jsou jejich společným dědictvím;

s vědomím, že každá osoba má morální povinnost respektovat všechna zvířata a věnovat řádnou pozornost jejich schopnosti pociťovat utrpení;

vedeny přáním zajistit pohodu zvířat během přepravy;

přesvědčeny, že mezinárodní přeprava zvířat je slučitelná s pohodou zvířat za předpokladu, že jsou splněny požadavky na pohodu zvířat;

majíce tudíž na zřeteli, že v případech, kde požadavky na pohodu zvířat nemohou být splněny, musí být zvoleno jiné řešení než přeprava živých zvířat;

majíce však na zřeteli, že obecně, z důvodů pohody zvířat, by měla být doba přepravy zvířat, včetně jatečných zvířat, snížena na minimum;

majíce na zřeteli, že při nakládání a vykládání zvířat je největší pravděpodobnost vzniku poranění a působení stresu;

majíce na zřeteli, že pokroku v tomto směru může být dosaženo přijetím obecných ustanovení pro mezinárodní přepravu zvířat;

se dohodly na následujícím:

Obecné zásady

Článek 1 – Definice

- 1 „*Mezinárodní přepravou*“ se rozumí jakýkoli přesun z jedné země do druhé, s výjimkou cest kratších než 50 km a přesunů mezi jednotlivými členskými státy Evropského společenství.
- 2 „*Úředním veterinárním lékařem*“ se rozumí veterinární lékař jmenovaný příslušným orgánem.
- 3 „*Osobou odpovědnou za přepravu zvířat*“ se rozumí osoba, která má na starosti organizaci, uskutečnění a dokončení celé cesty, bez ohledu na to, zda-li jsou povinnosti související s přepravou smluvně zajištěny jinými stranami. Takovou osobou je obvykle osoba, která plánuje, připravuje a definuje podmínky, které musí být splněny jinými stranami.
- 4 „*Osobou odpovědnou za pohodu zvířat*“ se rozumí osoba, která má přímou fyzickou odpovědnost za péči o zvířata během přepravy. Takovou osobou může být ošetřovatel-průvodce nebo řidič vozidla, pokud plní stejnou úlohu.

- 5 „Kontejnerem“ se rozumí jakákoli dopravní bedna, box, schrána nebo jiný pevný kontejner používaný k přepravě zvířat, který nemá vlastní pohon a není (oddělitelnou nebo neoddělitelnou) součástí dopravního prostředku.
- 6 „Přepravcem“ se rozumí fyzická nebo právnická osoba přepravující zvířata na svůj vlastní účet, nebo pro třetí osobu.

Článek 2 – Druhy

- 1 Tato dohoda se vztahuje na mezinárodní přepravu všech zvířat – obratlovců.
- 2 S výjimkou ustanovení článku 4, odstavce 1 a článku 9, odstavce 1 a 2 písm. a) a c) se ustanovení této dohody nevztahují:
- a na případy, kdy je jednotlivé zvíře doprovázeno osobou, která je za něj během přepravy odpovědná;
 - b na přepravu zvířat chovaných v zájmovém chovu doprovázených jejich majitelem, nejedná-li se o komerční účely.

Článek 3 – Uplatnění této dohody

- 1 Každá ze smluvních stran musí uplatňovat ustanovení obsažená v této dohodě, kterými se řídí mezinárodní přeprava zvířat, a bude odpovědná za účinnou kontrolu a dozor.
- 2 Každá ze smluvních stran přijme nezbytné kroky pro zajištění účinného systému školení s ohledem na ustanovení stávajícího znění dohody.
- 3 Každá ze smluvních stran bude usilovat o uplatnění odpovídajících ustanovení této dohody na zvířata přepravovaná na svém území.
- 4 Smluvní strany si musí poskytnout vzájemnou pomoc při uplatnění ustanovení této dohody, zejména prostřednictvím výměny informací, diskuse o výkladu dohody a sdělování problémů.

Článek 4 – Hlavní zásady dohody

- 1 Zvířata musí být přepravována takovým způsobem, aby byla zajištěna jejich pohoda, včetně zdraví.
- 2 Je-li to možné, zvířata musí být přepravena neprodleně do místa určení.
- 3 Na kontrolních stanovištích musí být zásilkám zvířat dána přednost.
- 4 Zvířata budou uvázána pouze tehdy, kdy je to nezbytně nutné z hlediska jejich pohody nebo opatření ochrany před nákazami. Pokud jsou zvířata uvázána, musí být přijata odpovídající opatření k zajištění péče o ně, a je-li to třeba, k jejich vyložení a ustájení.
- 5 Každá ze smluvních stran přijme nezbytná opatření, která vyloučí nebo sníží na minimum utrpení zvířat v případech, kdy stávky nebo jiné nepředvídatelné okolnosti na

jejím území brání přísné aplikaci ustanovení této dohody. K tomuto účelu se strany budou řídit zásadami uvedenými v této dohodě.

- 6 Žádným ustanovením této dohody není dotčeno uplatňování jiných nástrojů v oblasti hygienické a veterinární kontroly.
- 7 Žádným ustanovením této dohody není dotčena svoboda smluvních stran přijmout přísnější opatření na ochranu zvířat během mezinárodní přepravy.

Článek 5 – Podmínky oprávnění přepravců

- 1 Každá ze smluvních stran musí zajistit, aby přepravci přepravující zvířata pro komerční účely:
 - a byli registrováni způsobem umožňujícím příslušnému orgánu rychle je identifikovat v případě nesplnění požadavků této dohody;
 - b byli držiteli platného oprávnění pro mezinárodní přepravu, který jim byl udělen příslušným orgánem smluvní strany, v níž jsou přepravci registrováni.
- 2 Každá ze smluvních stran musí zajistit, aby oprávnění bylo uděleno těm přepravcům, kteří svěřují přepravu zvířat pouze osobám, které byly řádně vyškoleny ve věcech ustanovení této dohody.
- 3 Každá ze smluvních stran musí zajistit, aby výše uvedené oprávnění mohlo být dočasně pozastaveno nebo odebráno v případě, kdy jsou příslušné orgány, které udělily dané oprávnění, informovány o tom, že přepravce opakovaně nebo vážně porušil ustanovení této dohody.
- 4 Pokud smluvní strana zaznamená porušení této dohody přepravcem registrovaným v jiné smluvní straně této dohody, první smluvní strana musí sdělit podrobnosti o tomto zaznamenaném porušení druhé smluvní straně.

Návrh a konstrukce

Článek 6 – Návrh a konstrukce

- 1 Dopravní prostředky, kontejnery a jejich vybavení musí být zkonstruovány, udržovány a provozovány tak, aby se vyloučila poranění a utrpení a zajistila bezpečnost zvířat během přepravy.
- 2 Dopravní prostředky nebo kontejnery musí být navrženy a zkonstruovány tak, aby poskytly zvířatům dostatečný prostor ke stání v jejich přirozeném postoji, vyjma drůbeže jiné než jednodenních kuřat:
- 3 Dopravní prostředky nebo kontejnery musí být navrženy a zkonstruovány tak, aby zajišťovaly:
 - a dostatečný volný prostor nad zvířaty v jejich přirozeném postoji pro účinné proudění vzduchu;

- b možnost udržení kvality a množství vzduchu přiměřeného pro přepravované druhy, zejména v případech, kdy jsou zvířata přepravována ve zcela uzavřeném prostoru.
- 4 Dopravní prostředky, kontejnery, vybavení atd. musí být dostatečně pevné, aby unesly váhu zvířat, aby jim zamezily v úniku nebo vypadnutí, pomohly jim snést stres způsobený přesunem a, v případě potřeby, aby byly vybaveny přepážkou chránící zvířata proti pohybům dopravního prostředku. Vybavení musí být navrženo tak, aby s ním bylo možné rychle a snadno zacházet.
 - 5 Přepážky musí mít pevnou konstrukci, dostatečně silnou, aby odolala hmotnosti zvířat, která na ně naráží, a musí být navržena tak, aby nebránila proudění vzduchu.
 - 6 Dopravní prostředky nebo kontejnery musí být zkonstruovány a provozovány tak, aby poskytly zvířatům ochranu proti nepříznivému počasí a proti výrazným rozdílům v klimatických podmínkách. Zejména vnější střecha bezprostředně nad zvířaty musí co nejméně pohlcovat a vést sluneční energii.
 - 7 Podlaha dopravních prostředků a kontejnerů musí mít protiskluzovou úpravu. Podlahy musí být navrženy, zkonstruovány a udržovány tak, aby vyloučily nepohodlí, úzkost a poranění zvířat a omezily na minimum únik moči a výkalů. Materiály použité na konstrukci podlahy musí být zvoleny tak, aby omezily korozi na minimum.
 - 8 Dopravní prostředky nebo kontejnery musí být navrženy a zkonstruovány tak, aby poskytovaly přístup ke zvířatům, umožňovaly prohlídku zvířat a v případě nutnosti napájení, krmení a péči o ně.
 - 9 Je-li třeba zvířata uvázat, dopravní prostředek musí být vybaven patřičným zařízením.
 - 10 Kontejnery, v nichž jsou zvířata přepravována, musí být jasně a viditelně označeny symbolem indikujícím přítomnost živých zvířat a symbolem označujícím svislou polohu kontejneru.
 - 11 Dopravní prostředky, kontejnery a jejich vybavení musí být navrženy a zkonstruovány tak, aby umožnily snadné čištění a dezinfekci.

Příprava na přepravu

Článek 7 – Plánování přepravy

- 1 Pro každou cestu musí být stanovena osoba odpovědná za přepravu zvířat, aby bylo kdykoli během cesty možné získat informace o organizaci, provedení a dokončení přepravy.
- 2 Pokud předpokládaná délka trvání cesty přesahuje osm hodin u přepravy domestikovaných lichokopytníků, skotu, ovcí, koz a prasat, osoba odpovědná za přepravu musí vypracovat dokument přesně uvádějící předpokládaný plán cesty a zejména pak následující podrobnosti:

- a označení přepravce a dopravního prostředku;
 - b označení zásilky a průvodní dokumenty (druhy zvířat, počet zvířat, veterinární osvědčení);
 - c místo a zemi odjezdu, místa překládky, místa, kde budou zvířata vyložena k odpočinku a místo a zemi určení.
- 3 Osoba odpovědná za přepravu musí zajistit, aby plánovaná cesta byla v souladu s odpovídajícími pravidly zemí odjezdu, průvozu a určení.
- 4 Osoba, která má na starosti pohodu zvířat, musí neprodleně zaznamenávat do dokumentu uvedeném v odstavci 2 doby a místa krmení, napájení a odpočívání přepravovaných zvířat během cesty. Tento dokument musí být na vyžádání poskytnut příslušnému orgánu.
- 5 Žádné zvíře nesmí být přepravováno, pokud osoba odpovědná za přepravu předem nepřijme vhodná opatření k zajištění pohody zvířat během cesty. Popřípadě musí být podniknuty kroky k zajištění vody, krmiva a odpočinku a jakékoli nezbytné péče během cesty a při příjezdu na místo určení a k tomuto účelu musí být předem učiněno řádné oznámení.
- 6 Aby se předešlo jakémukoli zpoždění, zásilky zvířat musí být vybaveny řádnou dokumentací a příslušná osoba na místech, kde jsou vyřizovány formality dovozu a průvozu, o nich musí být co nejdříve vyrozuměna.
- 7 Osoba odpovědná za přepravu musí zajistit, aby byla jasně definována odpovědnost za pohodu zvířat během přepravy, od okamžiku odjezdu do okamžiku příjezdu na místo určení, včetně nakládky a vykládky.

Článek 8 – Ošetřovatelé-průvodci

- 1 K zajištění nezbytné péče o zvířata po celou dobu cesty musí být zásilky doprovázeny ošetřovatelem-průvodcem, jenž má na starosti pohodu zvířat. Funkci ošetřovatele-průvodce může vykonávat řidič dopravního prostředku.
- 2 Ošetřovatel-průvodce musí být řádně vyškolen nebo musí mít rovnocenné praktické zkušenosti, které ho činí způsobilým k manipulaci se zvířaty, jejich přepravě a péči o ně, včetně naléhavých případů.
- 3 Výjimky z ustanovení odstavce 1 jsou přípustné v následujících případech:
- a kdy osoba odpovědná za přepravu zvířat jmenovala osobu, která zajistí péči o zvířata na vhodných místech odpočinku, napájení a krmení;
 - b kdy jsou zvířata přepravována v kontejnerech, které jsou bezpečně zajištěny, řádně větrány a v případě potřeby vybaveny dostatečným množstvím vody a krmiva v nádobách, které se nemohou převrátit. Za dostatečné množství se pokládá dvojnásobek dávky potřebné na dobu trvání cesty.

Článek 9 – Způsobilost k přepravě

- 1 Žádné zvíře nesmí být přepravováno, pokud není způsobilé k plánované cestě.
- 2 Zvířata nemocná nebo poraněná nejsou považována za způsobilá k přepravě. Toto ustanovení se však nevztahuje na:
 - a zvířata lehce poraněná nebo s lehkým onemocněním, u nichž přeprava nevyvolá další útrapy;
 - b zvířata přepravovaná pro pokusné a jiné vědecké účely schválené relevantním příslušným orgánem, je-li nemoc nebo poranění součástí výzkumného programu;
 - c přepravu zvířat pod veterinárním dohledem za účelem poskytnutí první pomoci.
- 3 Zvláštní péče musí být věnována přepravě zvířat v pokročilém stádiu březosti, zvířat, která v nedávné době porodila, a novorozených zvířat:
 - březí samice savců nesmí být přepravovány v průběhu období odpovídajícího nejméně 10% délky březosti před porodem, ani během nejméně jednoho týdne po porodu;
 - novorození savci nesmí být přepravováni, dokud se jim zcela nezhojí pupek.

Pokud byla přijata veškerá nezbytná bezpečnostní opatření, po posouzení veterinárním lékařem a na základě individuálního přístupu může příslušný orgán povolit výjimku pro registrované klisny s hříbětem jedoucí po porodu hříbete k připouštění hřebcem.

- 4 Sedativa by neměla být používána, pokud to není bezpodmínečně nutné pro zajištění pohody zvířat, a měla by být podávána pouze po posouzení veterinárním lékařem a v souladu s národní legislativou.

Článek 10 – Prohlídka

- 1 Před tím, než jsou zvířata naložena k mezinárodní přepravě, musí být podrobena prohlídce úředním veterinárním lékařem země, kde cesta začíná, který se musí přesvědčit, že zvířata jsou způsobilá k cestě.
- 2 Úřední veterinární lékař musí vystavit osvědčení, v němž je uvedeno označení zvířat, potvrzena jejich způsobilost k plánované cestě a, je-li to možné, uvedena poznávací značka nebo popřípadě název nebo jiný prostředek označující dopravní prostředek a použitý typ přepravy.
- 3 Na určité případy stanovené dohodou mezi dotčenými smluvními stranami, se ustanovení tohoto článku nemusí vztahovat.

Článek 11 – Odpočinek, napájení a krmení před nakládkou

- 1 Zvířata musí být připravena na plánovanou cestu, navyklá na krmivo, které jim bude podáváno, a schopna používat systémy zásobující je vodou a krmivou. Zvířatům musí být poskytnuta voda, krmivo a řádná doba odpočinku.
- 2 S cílem omezit stres způsobený přepravou, patřičná pozornost musí být věnována potřebám určitých kategorií zvířat, například volně žijících zvířat, aby tato zvířata ještě před navrhovanou cestou přivykla danému způsobu přepravy.
- 3 Společné přepravě zvířat, která nebyla společně chována nebo nejsou na sebe zvyklá, je třeba se co nejvíce vyhýbat.

Nakládání a vykládání

Článek 12 – Zásady

- 1 Zvířata musí být nakládána a vykládána tak, aby bylo zajištěno, že nedojde k jejich poranění nebo jim nebude způsobeno utrpení.
- 2 Zvířata musí být nakládána tak, aby byly splněny požadavky na prostor (podlahová plocha a výška) a požadavky na oddělení jednotlivých zvířat v souladu s článkem 17.
- 3 Zvířata musí být nakládána co nejkratší dobu před odjezdem z místa odjezdu.
- 4 Při příjezdu do místa určení musí být zvířata co nejdříve vyložena, musí jim být poskytnuto dostatečné množství vody a, pokud je to třeba, krmení a odpočinku.

Článek 13 – Vybavení a postupy

- 1 Nakládání a vykládání se musí provádět z náležitě zkonstruované rampy, zdviže nebo nakládacího zařízení s výjimkou případů, kdy zvířata mají být naložena do kontejnerů zkonstruovaných k tomuto účelu nebo z nich vyložena. Ruční zdvihání je přípustné, pokud jsou zvířata dostatečně malá, a je dokonce žádoucí v případě mladých zvířat, která by mohla mít potíže s pohybováním se po rampě. Veškerá nakládací a vykládací zařízení musí být vhodná pro daný účel, pevná a udržovaná v dobrém technickém stavu.
- 2 Všechny rampy a místa, po nichž zvířata procházejí, musí být navržena a udržována tak, aby jejich povrch nebyl kluzký a jejich sklon byl minimální. Pokud jejich sklon přesahuje 10%, musí být opatřena systémem, například příčnými lištami, který zajišťuje bezpečné a snadné stoupání zvířat nahoru a jejich sestupování dolů. Zařízení musí být v případě potřeby opatřeno postranními zábranami.
- 3 Vnitřek přepravní jednotky musí být při nakládání náležitě osvětlen v souladu s konkrétními požadavky jednotlivých druhů tak, aby zvířata viděla, kam jdou.
- 4 Zvířata musí být naložena pouze do těch dopravních prostředků, které byly důkladně vyčištěny a popřípadě vydezinfikovány.
- 5 Zboží, které je přepravováno stejným dopravním prostředkem jako zvířata, musí být umístěno tak, aby zvířatům nezpůsobilo poranění, utrpení nebo úzkost.

- 6 Pokud jsou kontejnery naložené zvířaty skládány na dopravním prostředku na sebe, musí být přijata nezbytná bezpečnostní opatření, aby se zabránilo úniku moči a výkalů na níže umístěná zvířata.

Článek 14 – Manipulace

- 1 Se zvířaty se musí zacházet klidně a ohleduplně, aby se neklid a zmítání zvířat snížily na minimum a aby byla zvířata ušetřena zbytečné bolesti, úzkosti a poranění.
- 2 Nakládání a vykládání se musí provádět bez zbytečného hluku, trápení zvířat a používání nepřiměřené síly. Zvířata se nesmí být bita ani tlačena na jakékoli zvláště citlivé části těla. Zejména pak se nesmí zvířatům drtit, kroutit nebo lámat ocas a uchopovat je za ocnice. Nešetrné rány nebo kopání jsou zakázány.
- 3 Zvířata nesmí být zavěšována do mechanických zařízení, zvedána nebo tahána za hlavu, uši, rohy, parohy, končetiny, ocas nebo rouno nebo manipulována jakýmkoli jiným bolestivým způsobem.
- 4 Nástroje určené k pohánění zvířat musí být použity na zvířatech výhradně k tomuto účelu. Použití nástrojů zasazujících elektrické výboje musí být omezeno na nezbytné minimum. V každém případě tyto nástroje musí být používány pouze na dospělý skot a dospělá prasata, která se odmítají pohnout, a to pouze tehdy, pokud mají před sebou volný prostor. Výboje nesmí trvat déle než jednu sekundu, musí být vhodně umístěny a aplikovány pouze na svalstvo zadku. Je zakázáno používat výboje opakovaně, pokud na ně zvířata nereagují.
- 5 Osoby manipulující se zvířaty nesmí používat bodce nebo jiné nástroje se špičatými konci. Hole nebo jiné nástroje určené k pohánění zvířat smí být používány pouze za předpokladu, že budou aplikovány na tělo zvířete, aniž by mu způsobily poranění nebo utrpení.

Článek 15 – Oddělování

- 1 Zvířata musí být během přepravy oddělena, pokud by jejich společná přeprava pravděpodobně vedla k poranění nebo utrpení. Toto se vztahuje zejména na:
 - a zvířata odlišných druhů;
 - b zvířata vzájemně antagonistická;
 - c zvířata výrazně odlišné velikosti nebo věku;
 - d nekastrované dospělé samce;
 - e uvázaná a neuvázaná zvířata.
- 2 Ustanovení odstavce 1 se nevztahují na případy, kdy zvířata byla odchována ve stálých skupinách, jsou na sebe zvyklá a kde oddělení způsobí úzkost, nebo na případy, kdy jsou samice doprovázeny sajícími mláďaty.

Podmínky přepravy

Článek 16 – Podlahová plocha a podestýlka

Povrchy podlahových ploch dopravních prostředků nebo kontejnerů musí být udržovány tak, aby se omezilo na minimum riziko uklouznutí a úniku moči a výkalů. Podlaha dopravního prostředku nebo kontejneru musí být pokryta vhodnou podestýlkou vstřebávající moč a výkaly a poskytující odpovídající materiál pro odpočinek, pokud není použita jiná metoda zajišťující zvířatům přinejmenším stejné výhody.

Článek 17 – Prostorové podmínky (plocha a výška)

- 1 Zvířatům musí být v dopravním prostředku nebo kontejneru poskytnut dostatečný prostor k tomu, aby mohla stát v přirozeném postoji. Zároveň musí být zajištěn prostor umožňující zvířatům ulehnutí, pokud nejsou technickým protokolem nebo speciálními podmínkami pro ochranu zvířat stanoveny jiné požadavky.

Technický protokol vypracovaný v souladu s článkem 34 této dohody určí minimální prostorové podmínky pro zvířata.

- 2 Aby se zabránilo poraněním následkem nadměrného pohybu, musí být použity přepážky rozdělující velké skupiny zvířat nebo rozdělující kotec s menším počtem zvířat, než je běžná kapacita kotce, tak, aby zvířata neměla příliš mnoho prostoru.
- 3 Přepážky musí být přiměřené velikosti a druhu zvířat a musí být umístěny, zajištěny a udržovány tak, aby se zamezilo poranění nebo utrpení zvířat.

Článek 18 – Uvazování zvířat

Pokud jsou zvířata uvázána, provazy, lana nebo jiné použité vazné prostředky musí být dostatečně pevné, aby se při běžných přepravních podmínkách nepřetrhly, a dostatečně dlouhé, aby v případě potřeby umožňovaly zvířatům ulehnutí a přijímání krmení a vody. Uvazání musí být provedeno tak, aby se vyloučilo jakékoli nebezpečí uškrcení nebo poranění. Zvířata nesmí být uvázána za rohy, parohy, končetiny, nosní kruhy ani přepravována se svázanými končetinami. Zvířata musí být uvázána tak, aby bylo možné rychle je odvázat.

Článek 19 – Větrání a teplota

- 1 Je třeba zajistit dostatečné větrání tak, aby byly zcela splněny potřeby zvířat, zejména se zřetelem na počet a typ zvířat, která mají být přepravována, a předpokládané klimatické podmínky během cesty.
- 2 Kontejnery musí být uloženy tak, aby nebylo ohroženo jejich větrání.
- 3 Pokud zvířata mají být přepravována za nepříznivých podmínek teploty a vlhkosti vzduchu, musí být k zajištění jejich pohody přijata vhodná opatření.

Článek 20 – Napájení, krmení a odpočinek

- 1 Během přepravy musí být zvířatům ve vhodných intervalech a přiměřeně jejich druhu a věku poskytnuta voda, krmení a příležitost k odpočinku.
- 2 Technický protokol vypracovaný v souladu s článkem 34 této dohody stanoví maximální přepravní dobu a minimální intervaly pro napájení a krmení a doby pro odpočinek.
- 3 Voda a krmení musí být dobré kvality a musí být podávány zvířatům způsobem, který omezuje na minimum nebezpečí kontaminace.

Článek 21 – Samice v laktaci

Přeprava samic v laktaci nedoprovázených mláďaty nesmí trvat dlouho. Pokud je to však nevyhnutelné, samice musí být podojeny krátce před naložením a v průběhu celé cesty v intervalech nepřesahujících dvanáct hodin.

Článek 22 – Osvětlení

Dopravní prostředky musí být vybaveny pevnými nebo přenosnými světelnými zdroji dostačujícími pro běžnou prohlídku zvířat a podle potřeby pro kontrolu během přepravy a pro napájení a krmení.

Článek 23 – Kontejnery

- 1 Během přepravy a manipulace musí být kontejnery udržovány ve svislé poloze a nesmí být vystaveny nárazům a otřesům.
- 2 Kontejnery musí být zajištěny tak, aby se zamezilo jejich posunutí při pohybu dopravního prostředku.

Článek 24 – Péče během přepravy

Osoba odpovědná za pohodu zvířat musí využít každou příležitost ke kontrole zvířat a v případě potřeby k poskytnutí vhodné péče.

Článek 25 – Péče o zvířata v naléhavých případech

Zvířatům, která během přepravy onemocní nebo se poraní, musí být co nejdříve poskytnuta první pomoc; pokud je to třeba, musí jim být poskytnuto vhodné veterinární ošetření nebo musí být usmrcena způsobem, kterým jim nezpůsobí jakékoli další utrpení.

Zvláštní ustanovení

Článek 26 – Zvláštní ustanovení pro přepravu po železnici

- 1 Veškeré železniční vagóny použité pro přepravu zvířat musí být označeny symbolem označujícím přítomnost živých zvířat. Pokud nejsou zvířata přepravována v kontejnerech, vnitřní stěny železničního vagónu musí být z vhodného materiálu, musí

být zcela hladké a v náležitě výšce musí být vybaveny kruhy nebo tyčemi, k nimž mohou být zvířata uvázána.

- 2 Pokud lichokopytníci nejsou přepravováni v jednotlivých boxech, musí být uvázáni tak, aby byli všichni otočeni hlavou ke stejné straně železničního vagónu nebo musí být uvázáni tak, aby stáli hlavami k sobě. Hříbata a nevytvčená zvířata by však neměla být uvazována.
- 3 Velká zvířata musí být naložena tak, aby se ošetřovatel-průvodce mohl mezi nimi pohybovat.
- 4 Při seřazování vlaků a během jakýchkoli dalších pohybů železničních vagónů musí být přijata veškerá bezpečnostní opatření, aby nedocházelo k silným nárazům na vagóny se zvířaty.
- 5 Ke kontrole zvířat je třeba využít každé příležitosti, kdykoli železniční vagóny zastaví nebo dojde ke změně klimatických podmínek, a to v souladu s ustanoveními článku 24 této dohody.

Článek 27 – Zvláštní ustanovení pro silniční přepravu

- 1 Vozidla, v nichž jsou zvířata přepravována, musí být jasně a viditelně označena symbolem označujícím přítomnost živých zvířat.
- 2 Vozidla musí být řízena způsobem zajišťujícím plynulé zrychlování, zpomalování a otáčení.
- 3 Vozidla musí být vybavena vhodným zařízením pro nakládání a vykládání v souladu s článkem 13 této dohody.
- 4 Ke kontrole zvířat ve vozidle je třeba využít každé příležitosti, kdykoli vozidlo zastaví nebo dojde ke změně klimatických podmínek, a to v souladu s ustanoveními článku 24 této dohody.

Článek 28 – Zvláštní ustanovení pro přepravu po vodě (s výjimkou trajektových plavidel)

- 1 S cílem zajistit splnění požadavků na pohodu přepravovaných zvířat příslušný orgán země, v níž je provedena nakládka, musí před tím, než je nakládka povoleno, provést kontrolu:
 - a účelových plavidel nebo plavidel upravených pro zvířata;
 - b opatření na jiných plavidlech, na nichž mají být přepravována zvířata.
- 2 Je třeba instalovat poplašné zařízení k detekci jakéhokoli výpadku proudu v systému větrání s nuceným oběhem.

Je třeba zajistit odpovídající náhradní zdroj energie, jasně oddělený od hlavního zdroje tak, aby bylo zabezpečeno udržení řádného větrání s nuceným oběhem.

- 3 Zvířata nesmí být přepravována na otevřené palubě, pokud nejsou umístěna v kontejnerech nebo jiných zařízeních poskytujících dostatečnou ochranu před mořskou vodou.
- 4 V případech, kdy jsou zvířata naháněna na plavidlo a vyháněna z plavidla, musí být k dispozici vhodná lávka, rampy a chodby spojující nábřeží s palubou plavidla, na němž jsou zvířata přepravována.
- 5 Nakládání zvířat na plavidla a vykládání zvířat z plavidel musí probíhat pod dohledem pověřeného veterinárního lékaře.
- 6 Místa určená pro ustájení zvířat, rampy a uličky musí být při nakládání a vykládání řádně osvětleny v závislosti na specifických požadavcích jednotlivých druhů, aby zvířata viděla, kam jdou.
- 7 Všechny kotce, boxy, stání a kontejnery musí mít přímý přístup jak pro zvířata, tak pro ošetřovatele-průvodce.
- 8 Uličky pro zvířata musí být vhodné pro přepravované druhy, nesmí mít ostré hrany a počet ostrých rohů a výčnělků je třeba snížit na minimum.
- 9 Všechny části plavidla, v nichž jsou zvířata přepravována, musí být vybavena zařízeními zajišťujícími účinný odtok a musí být udržována v dobrém hygienickém stavu.
- 10 Na plavidle musí být zásoby pitné vody, zdravotně nezávadného krmení a vhodné podestýlky dostatečné pro potřeby zvířat a odpovídající délce trvání plavby po moři.
- 11 Na plavidle musí být rezervní zásoby vody a, jedná-li se o dlouhou plavbu, krmení a podestýlka pro zvířata pro případ nepředvídaných zpoždění.
- 12 Zásoby krmení a podestýlky musí být uloženy tak, aby bylo zaručeno jejich uchování v suchu a jejich ochrana před povětrnostními vlivy a mořem. Sklad krmení a podestýlky nesmí bránit systému větrání, osvětlení a odtoku ani překážet uličkám.
- 13 Je třeba zajistit zařízení pro napájení a krmení odpovídající počtu, velikosti a druhům daných zvířat.
- 14 Je třeba přijmout opatření pro izolaci zvířata, která během cesty onemocní nebo se poraní.
- 15 V naléhavých případech musí existovat možnost usmrtit zvíře v souladu s ustanoveními článku 25 této dohody. Za tímto účelem musí být k dispozici zařízení k usmrcování vhodné pro daný druh.

Článek 29 – Zvláštní ustanovení pro přepravu v silničních vozidlech nebo železničních vagoncích umístěných na trajektových plavidlech

- 1 Pokud jsou zvířata přepravována v silničních vozidlech nebo v železničních vagónech na palubě trajektových plavidel, zejména na uzavřených palubách, zvláštní péče musí být věnována tomu, aby bylo zaručeno dostatečné větrání pro zvířata v průběhu celé cesty. Silniční vozidla a železniční vagóny musí být naloženy tak, aby se zvířatům dostávalo co nejméně čerstvého vzduchu z otvorů pro přívod vzduchu.
- 2 Osoba odpovědná za pohodu zvířat musí mít ke zvířatům přístup, aby mohla provést jejich prohlídku a v případě potřeby jim během cesty poskytnout péči, napojit je a nakrmit.
- 3 Silniční vozidla, železniční vagóny a kontejnery musí být vybaveny dostatečným počtem vhodně navržených, umístěných a udržovaných úchytů, které umožňují jejich bezpečné připoutání k plavidlu. Silniční vozidla, železniční vagóny a kontejnery musí být před vyplutím připoutány k plavidlu, aby se předešlo jejich posunutí při pohybu plavidla.
- 4 Silniční vozidla a železniční vagóny se zvířaty musí být přepravovány na otevřené palubě plavidla na místě, které poskytuje odpovídající ochranu před mořskou vodou, berouce na zřetel ochranu poskytovanou samotným silničním vozidlem a železničním vagónem.
- 5 Plavidlo musí být vybaveno poplašným zařízením detekujícím jakýkoli výpadek proudu v systému větrání s nuceným oběhem. Je třeba zabezpečit odpovídající náhradní zdroj energie tak, aby byla zaručeno udržení vhodného větrání s nuceným oběhem.
- 6 Je třeba přijmout opatření k zajištění zásob pitné vody a krmení pro případ nepředvídaného zpoždění nebo jiných situací, kdy je to nutné.
- 7 V naléhavém případě a pokud přeprava trvá více než dvě hodiny, musí existovat možnost usmrcení zvířete v souladu s ustanoveními článku 25 této dohody. K tomuto účelu musí být k dispozici zařízení vhodné k usmrcení daného druhu.

Článek 30 – Zvláštní ustanovení pro leteckou přepravu

- 1 Žádná zvířata nesmí být přepravována, pokud kvalita vzduchu, teplota a tlak nemohou být po celou dobu trvání cesty udrženy v patřičném rozsahu.
- 2 Kapitán letadla musí být informován o druzích, umístění a počtu všech živých zvířat na palubě letadla, jakož i o jakýchkoli požadovaných opatřeních. U zvířat umístěných v přístupném nákladním prostoru musí být kapitán co nejdříve informován o jakémkoli neobvyklém chování zvířat.
- 3 Zvířata musí být naložena do letadla co nejkratší dobu před plánovaným odletem letadla.
- 4 Léky jsou podávány pouze v případě konkrétního problému a musí být podávány veterinárním lékařem nebo jinou oprávněnou osobou poučenou o jejich použití. Kapitán musí být co nejdříve informován o jakýchkoli lécích podaných během letu.
- 5 V naléhavých případech a v případech, kdy má ošetřovatel-průvodce přístup

ke zvířatům, v souladu s článkem 25 této dohody, musí být k dispozici sedativa a/nebo prostředky k utracení vhodné pro daný druh, které mohou být použity pouze se souhlasem kapitána.

- 6 Ošetřovatel-průvodce musí být před odletem letadla informován o komunikačních postupech během letu a musí být schopen účinně komunikovat s posádkou.

Mnohostranné konzultace

Článek 31 – Mnohostranné konzultace

- 1 Smluvní strany musí, během pěti let od okamžiku, kdy tato dohoda vstoupí v platnost, a následovně každých pět let nebo častěji, pokud si to přeje většina smluvních stran, konat mnohostranné konzultace v rámci Rady Evropy.
- 2 Tyto konzultace se musí konat na setkáních svolaných generálním tajemníkem Rady Evropy.
- 3 Každá ze smluvních stran musí mít právo jmenovat jednoho nebo více zástupců, kteří se zúčastní těchto konzultací. Smluvní strany musí sdělit jméno (jména) svého zástupce (svých zástupců) generálnímu tajemníkovi Rady Evropy nejpozději jeden měsíc před každým setkáním. Každá ze smluvních stran má právo volit. Každý stát, který je smluvní stranou této dohody, bude mít jeden hlas.
- 4 V rámci svých kompetencí, Evropské společenství při přistoupení k této dohodě bude uplatňovat své právo hlasovat počtem hlasů rovnajícím se počtu svých členských států, které jsou smluvními stranami této dohody; Evropské společenství nesmí uplatnit své právo hlasovat v případech, kdy dotyčné členské státy uplatní své právo hlasovat, a naopak.
- 5 Smluvní strany mohou vyhledat rady expertů. Ze své vlastní iniciativy nebo na žádost dotyčného orgánu mohou přizvat jakýkoli mezinárodní nebo národní, vládní nebo nevládní orgán odborně způsobilý v oblastech, jichž se tato dohoda týká, aby je zastupoval jako pozorovatel při jedné nebo části jedné z jejich konzultací. Rozhodnutí přizvat takové experty nebo orgány musí být přijato dvoutřetinovou většinou odevzdaných hlasů.
- 6 Po každé konzultaci smluvní strany musí předložit Výboru ministrů Rady Evropy zprávu o konzultaci a fungování dohody.
- 7 Pokud ustanovení této dohody nestanoví jinak, smluvní strany musí vypracovat jednacím řád pro konzultace.

Článek 32 – Funkce mnohostranných konzultací

V rámci mnohostranných konzultací smluvní strany budou odpovědné za dodržování uplatňování této dohody. Mohou pak zejména:

- a vypracovat technické protokoly k této dohodě v souladu s ustanoveními článku 34;

- b navrhnout jakékoli nezbytné úpravy této dohody a prozkoumat úpravy navržené v souladu s ustanoveními článku 35;
- c na žádost jedné nebo více smluvních stran prošetřit otázky týkající se výkladu této dohody;
- d dávat doporučení Výboru ministrů týkající se států, které mají být přizvány k přistoupení k této dohodě.

Technické protokoly

Článek 33 – Předmět

Smluvní strany musí přijmout technické protokoly k této dohodě ohledně prostorových podmínek (článek 17) a napájení, krmení a odpočinku (článek 20). Rovněž mohou přijmout další technické protokoly s cílem stanovit technických normy pro provádění ustanovení obsažených v této dohodě.

Článek 34 – Přijetí a vstoupení v platnost

- 1 Technický protokol bude přijat dvoutřetinovou většinou odevzdaných hlasů a poté předložen Výboru ministrů ke schválení. Po jeho schválení bude tento text postoupen smluvním stranám k přijetí.
- 2 Technický protokol vstoupí v platnost pro ty smluvní strany, které ho přijaly, prvním dnem měsíce následujícího po vypršení období jednoho měsíce po datu, ke kterému tři smluvní strany, včetně nejméně dvou členských států Rady Evropy, informovaly generálního tajemníka o tom, že ho přijaly. Pro jakoukoli smluvní stranu, která ho přijme dodatečně, tento protokol vstoupí v platnost prvním dnem měsíce následujícího po vypršení období jednoho měsíce po datu, kdy tato smluvní strana informovala generálního tajemníka o jeho přijetí.
- 3 Za účelem vypracování technických protokolů musí smluvní strany sledovat nejnovější vývoj vědeckého výzkumu a nové metody v přepravě zvířat.

Článek 35 – Změny a doplňky

- 1 Jakékoli změny a doplňky k technickému protokolu této dohody, navrhované smluvní stranou nebo Výborem ministrů, musí být sděleny generálnímu tajemníkovi Rady Evropy a jím předloženy členským státům Rady Evropy, Evropskému společenství a všem nečlenským státům, které přistoupily k této dohodě nebo byly přizvány k přistoupení k této dohodě v souladu s ustanoveními článku 38.
- 2 Jakékoli změna a doplňky navrhované v souladu s ustanoveními předcházejícího odstavce musí být přešetřeny nejméně šest měsíců po datu, kdy byly předloženy generálnímu tajemníkovi na mnohostranné konzultaci, kde mohou být přijaty dvoutřetinovou většinou smluvních stran. Přijaté znění musí být postoupeno smluvním stranám.

- 3 Prvního dne měsíce následujícího po vypršení doby osmnácti měsíců po jeho přijetí mnohostrannou konzultací, pokud více než jedna třetina smluvních stran nepodala námitky, vstupují jakékoli změny a doplňky v platnost pro ty smluvní strany, které námitky nepodaly.

Řešení sporů

Článek 36 – Řešení sporů

- 1 V případě sporu o výklad nebo uplatnění ustanovení této dohody se budou dotčené příslušné orgány smluvních stran navzájem konzultovat. Každá smluvní strana sdělí generálnímu tajemníkovi Rady Evropy názvy a adresy svých příslušných orgánů.
- 2 Jestliže spor nemůže být vyřešen touto cestou, bude na žádost jedné nebo druhé sporné strany spor postoupen k rozhodčímu řízení. Každá ze stran sporu jmenuje jednoho rozhodce a tito dva rozhodci jmenují společně třetího rozhodce-předsedu. Jestliže jedna ze dvou stran sporu nejmenuje rozhodce do tří měsíců od obdržení žádosti, jmenuje ho na žádost druhé strany sporu předseda Evropského soudu pro lidská práva. Je-li tento občanem země jedné ze stran sporu, vykoná tuto povinnost místopředseda soudu nebo, je-li místopředseda občanem země jedné ze stran sporu, vykoná ji služebně nejstarší soudce soudu, který není občanem země žádné ze stran sporu. Stejný postup se uplatní, pokud se rozhodci nemohou dohodnout na volbě předsedy.

V případě sporu mezi dvěma smluvními stranami, z nichž jedna je členským státem Evropského společenství a ono samo je smluvní stranou, zašle druhá strana sporu žádost na zahájení rozhodčího řízení jak danému členskému státu, tak i Společenství, které ji do tří měsíců od přijetí žádosti společně vyrozumí, zda stranou sporu bude členský stát nebo Společenství nebo členský stát a Společenství společně. Neučiní-li toto vyrozumění v uvedené lhůtě, členský stát a Společenství budou pro účely uplatnění ustanovení upravujících vytvoření rozhodčího soudu a řízení před ním považovány za jednu a tutéž stranu sporu. Totéž bude uplatněno, jestliže se členský stát a Společenství společně prohlásí za jednu stranu sporu.

- 3 Rozhodčí soud si určí svůj vlastní jednací řád. Rozhodnutí budou přijímána většinou hlasů. Jeho nález, vydaný na základě této dohody, je konečný.
- 4 Postup řešení sporů nebude uplatněn u sporů týkajících se záležitostí v rámci pravomocí Evropského společenství nebo definice rozsahu těchto pravomocí mezi smluvními stranami, které jsou členskými státy Evropského společenství, nebo mezi těmito členskými státy a Společenstvím.

Závěrečná ustanovení

Článek 37 – Podpis, ratifikace, přijetí, schválení

- 1 Tato dohoda bude otevřena k podpisu členskými státy Rady Evropy a Evropským společenstvím. Podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení. Listiny o ratifikaci, přijetí nebo schválení budou uloženy u generálního tajemníka Rady Evropy.

- 2 Žádný stát, který je smluvní stranou Evropské dohody o ochraně zvířat při mezinárodní přepravě, otevřené k podpisu v Paříži 13. prosince 1968, nesmí uložit své listiny o ratifikaci, přijetí nebo schválení, pokud již nevypověděl řečenou dohodu nebo ji zároveň s tím nevypovídá.
- 3 Tato dohoda vstoupí v platnost šest měsíců po dni, kdy čtyři státy vyjádřily svůj souhlas s tím, že tato dohoda je pro ně závazná v duchu ustanovení předcházejících odstavců.
- 4 Ve všech případech, kdy by při uplatnění předcházejících dvou odstavců vypovězení dohody z 13. prosince 1968 nenabýlo účinnosti současně se vstupem této dohody v platnost, mohou smluvní strany nebo Evropské společenství při uložení listin o ratifikaci, přijetí nebo schválení prohlásit, že až do doby, kdy vstoupí v platnost tato dohoda, bude nadále uplatňovat dohodu z 13. prosince 1968.
- 5 Ve vztahu k jakémukoli signatářskému státu nebo Evropskému společenství, které následně vyjádří svůj souhlas s tím, že budou vázány touto dohodou, vstoupí tato dohoda v platnost šest měsíců po datu uložení listin o ratifikaci, přijetí nebo schválení.

Článek 38 – Přistoupení nečlenských států

- 1 Po vstupu této dohody v platnost může Výbor ministrů Rady Evropy přizvat kterýkoliv další stát, který není členem Rady Evropy, aby k této dohodě přistoupil rozhodnutím přijatým většinou v souladu s článkem 20 písm. d) Statutu Rady Evropy a jednomyslným rozhodnutím zástupců smluvních stran s právem zasedat ve Výboru ministrů.
- 2 Ve vztahu ke kterémukoliv přistupujícímu státu vstoupí tato dohoda v platnost šest měsíců po datu uložení listiny o přistoupení u generálního tajemníka Rady Evropy.

Článek 39 – Územní doložka

- 1 Každá smluvní strana nebo Evropské společenství mohou při podpisu nebo uložení své listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení upřesnit území, na které nebo na která se bude tato dohoda vztahovat.
- 2 Každá smluvní strana nebo Evropské společenství mohou kdykoli později prohlášením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy rozšířit působnost této dohody na jakékoli další území upřesněné v tomto prohlášení. Ve vztahu k takovému území tato dohoda vstoupí v platnost šest měsíců po datu přijetí takového prohlášení generálním tajemníkem.
- 2 Každé prohlášení, učiněné v souladu s předchozími dvěma odstavci, může být ve vztahu k jakémukoli území upřesněnému v takovém prohlášení vzato zpět oznámením adresovaným generálnímu tajemníkovi. Takové odstoupení nabude účinnosti šest měsíců po datu přijetí takového oznámení generálním tajemníkem.

Článek 40 – Vypovězení dohody

- 1 Každá smluvní strana může kdykoli vypovědět tuto dohodu oznámením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy.
- 2 Toto vypovězení vstoupí v platnost šest měsíců po datu přijetí takového oznámení generálním tajemníkem.

Článek 41 – Oznámení

Generální tajemník Rady Evropy dá na vědomí členským státům Rady Evropy, Evropskému společenství a každému dalšímu státu, který přistoupil k této dohodě nebo byl k přistoupení k této dohodě přizván:

- a každý podpis;
- b uložení každé listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení;
- c každé datum vstupu v platnost této dohody v souladu s články 37 a 38;
- d každý další spis, oznámení nebo sdělení vztahující se k této dohodě.

Na důkaz čehož níže podepsaní, náležitě k tomu oprávněni, podepsali tuto dohodu.

Vyhotoveno v Kišiněvě dne 6. listopadu 2003 v angličtině a francouzštině, oba texty mají stejnou platnost, v jediném exempláři, který bude uložen v archivech Rady Evropy. Generální tajemník Rady Evropy zašle ověřenou souhlasnou kopii každému členskému státu Rady Evropy, Evropskému společenství a každému státu, který přistoupil k této dohodě.